

Награда “Златни беоцуг” за 2002. годину (2)

Ерих Кош Књижевност у невремену*

Поштовани скупе, обраћајући вам се у овој прилици, хтео бих прво, да се захвалим Културно-просветној заједници Београда и њеном жирију што је награду “Златног беоцуга”, за протеклу годину доделила, међу осталим и овом писцу и његовом књижевном делу, и то управо у време кад се писац, кога пред собом видите, нашао на самом крају свога животног и књижевног пута, а књижевност у таквом невремену какво није упамћено још од Средњег века и најезде Хуна, Авара, Лонгобарда и других Вандала.

За мене лично, награда је дошла мало касно, више као признање но као подстрек, будући да имам на уму својевремену поруку Јована Скерлића једном старијем писцу, да је “перо у руци старог човека једнако опасно оруђе као нож у руци детета”. Па ипак, кажу, боље је икад но никад, и боље кад награђују но кад куде и туку. Јер оно прво може да буде и помало непријатно, али оно друго још и боли, што је свакако знатна разлика. Што се књижевности тиче она се крајем прошлог и почетком овог миленијума наша на насукана на пустом пешчаном спруду.

Прошло је златно доба Маклуанове “Гутенбергове галаксије”, а наступило невреме Бил Гејтсовог електронског глобализма, интернетизма и паневропског евролизма. Сад се по цео дан гледа у телевизијске и компјутерске екране, мало се читају и новине, а нимало књиге, што сте се и ви могли уверити, са тугом и забринутошћу, посматрајући шта чине ваша деца. Писцима су одузету читаоци, али то још и није највећа штета. Новим стилем живота одузете су им теме и мотиви – сви сем криминалних.

Љубав младих, која је мекад надањивала највећа дела светске литературе, престала је да за њу буде интересантна дејством слобода које је са собом донела такозвана сексуална револуција.

Завођење и остављање бременитих девојака, тема којом су се некад бавили и наши класични писци, није данас више актуелна кад се готово у свакој апотеци могу купити пилуле против зачећа, а презервативи се јавно деле на улицама. Брачни односи и брачна неверства којим су се бавили Флобер и Толстој, Ибзен и Стриндберг, нису ни писцима, а ни читаоцима више занимљиви, будући да су раставе постале свакодневица и престале да буду друштвени проблем. А, што је још горе ни патриотизам, јунаштво и херојство нису више теме јер су глобализацијом избрисане националне границе, проскрибовано национално осећање и етничка својства, па је чак и новац изгубио национално обележје, поставши, као што знате – “евро”.

Али да не дуљим. Реч је о светској појави и наша Културно-просветна заједница мало шта ту може да уради. Једино да оваквим малим инјекцијама, као што је ова, бар код неких разборитијих људи подстакне интересовање да открију какви су били разлози да њен жири награди оно што је наградио, а то значи да узме у руке књиге о којима је реч и прочитају или их бар прелистају.

* Реч захвалности на додели ЗЛАТНОГ БЕОЧУГА за 2002. годину. Ерих Кош је добитник Изванредног златног беоцуга за животно дело за 2002. годину. Ово признање додељује Културно-просветна заједница Београда.